

Tadeusz Kantor

2012-05-07

(1915 Wielopole Skrzyńskie - 1990 Kraków)

Malarz, rysownik, teoretyk sztuki, scenograf i reżyser, autor happeningów, wybitny reformator teatru, jedna z najważniejszych postaci życia artystycznego w Polsce. W latach 1934 - 1939 studiował w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, której następnie dwukrotnie był profesorem.

W czasie okupacji założył Podziemny Teatr Niezależny, wystawiając "Balladyne" Juliusza Słowackiego (1943) i "Powrót Odysa" Stanisława Wyspiańskiego (1944); w 1945 współtworzył Grupę Młodych Plastyków. W 1948 współorganizował I Wystawę Sztuki Nowoczesnej w Krakowie, na której pokazał obrazy metaforyczne. Od połowy lat 40. do początku lat 70. projektuje scenografię i kostiumy dla teatrów zawodowych. W latach 1950-1954 wycofał się z oficjalnego życia artystycznego, protestując przeciwko doktrynie socrealizmu. W 1955 założył z Marią Jarewą niezależny Teatr Cricot 2. W 1957 wraz z innymi artystami reaktywował Grupę Krakowską. W ramach Teatru Cricot 2 opierając się na sztukach Stanisława Ignacego Witkiewicza, realizował w kolejnych spektaklach Teatr Autonomiczny ("Mątwą", 1956), Teatr Informel ("W małym dworku", 1961), Teatr Zerowy ("Wariat i zakonnica", 1963), Teatr Happeningowy ("Kurka wodna", 1967), Teatr Niemożliwy ("Nadobnisie i koczokodany", 1973). Inspiracją dla twórczości malarskiej Kantora były najnowsze trendy sztuki światowej, z którymi miał okazję się spotkać podczas wielu podróży zagranicznych, między innymi do Paryża i Nowego Jorku. Na bazie tych doświadczeń tworzył obrazy w nurcie informel, dadaizmu, czy wreszcie nawiązujące do sztuki konceptualnej. W początku lat 60. rezygnuje całkowicie z obrazowania rzeczywistości, realizując m.in. swoją autorską ideę ambalaży.

Od roku 1965 realizuje szereg akcji artystycznych i happeningów, współpracując z Galerią Foksal w Warszawie (m.in. "Panoramyczny Happening Morski" w 1967, "Lekcja anatomii wedle Rembrandta", 1968).

W 1975 roku ogłosił manifest Teatru Śmierci, zgodnie z którym stworzył legendarny spektakl "Umarła klasa". W latach 80. pokazał z Teatrem Cricot 2 kolejne słynne spektakle "Wielopole, Wielopole" (1980), "Niech szczepną artyści" (1985) i "Nigdy tu już nie powrócę" (1988). Wówczas też nastąpił istotny zwrot w jego twórczości malarskiej - powrót do obrazów figuratywnych. Pod koniec życia stworzył min. in. wymowny cykl obrazów "Dalej już nic", w których dokonuje rozrachunku z własnym życiem i twórczością. W 1990 Kantor przygotowuje ostatni spektakl "Dziś są moje urodziny", który pokazany zostaje przez Teatr Cricot 2 po śmierci artysty.

Tekst przygotowany przez Ośrodek Dokumentacji Sztuki Tadeusza Kantora Cricoteka Więcej informacji na stronach: www.cricoteka.com.pl